

Živine ne sme kmet k delu preveč priganjati ali je preobložiti s kako pezo: kajti to jemlje živini zelo hitro vso moč in kmalu je nerabna. Zmerno delo, redna in dobra hrana in lepo ravnanje ti ohrani živino dolgo časa pri močeh. Na delo naj sledi počitek in ta bo živini zopet potrebne moči povrnil. To ne velja samo o volu, ampak tudi o konju.

Po tem takem je živina, ki nas mnogo let trpi in nam v zmernem delu polje obdelava, mnogo več vredna, kakor ona, katero celi dan trpinčimo tako, da vsa mokra v hlev pride. Ne ta, ampak ona ima veliko več moči; to smo z prevelikim mučenjem ob vso moč spravili, a ona je sicer tudi mnogo storila a si je vselej po zmernem delu zopet moči nabrala.

A le pogledj kmeta, kako je navajen ubogo svojo živino naganjati in pretepati: če zmanjka volom pred težkim vozom ali plugom moči, natapa jih nevsiljeni hlapec, češ: nočejo vleči, a resnica je — ne morejo, če so že celi teden težko delali in le malo, premalo mirovali.

Predpoldne kakor tudi popoldne naj se konjem in tako tudi volom privošči kake dve uri počitek, da se nakrmijo in krmo vsaj nekaj prebavijo. To se le redko kedaj tako zgodi, posebno se konji k delu priganjajo. Toliko, da so svojo hrano požrli, že so zopet pred plugom, vozom ali težkim strojem. Tako potem nikakor ni čudno, če nobeno prigovarjanje ali tepenje nič ne izda: žival nosi polni trebuh seboj in ta ga teži, ker ni vtegnila hrane prebaviti, ni si vtegnila novih moči zadobiti. Pač pa konji, ki so dovolj časa počivali, čili in veliko močnejši po počitku in zato bolj naglo delajo. Čas toraj ni zgubljen, če so konji počivali, kajti delajo potem dvakrat bolj pridno in kmet ni na zgubi.

Navada je, da se voli v največji vročini ne rabijo in zakaj bi se konjem počitek ne privoščil? Pa tako nenaravno ravnanje ne ostane brez zaslužnega plačila, ki se ravno pri konjih najbolj pokaže: če rabiš svojega konja pametno, opravljal ti bode težka dela dvajset in več let, če pa ravnaš z njim, kakor je sploh navada, pustil te bode že čez pet ali šest let na cedilu.

Velike važnosti je različna vprega živine. Navadno se nahajajo pri kmetih stari težki, neokorni vozovi, ki so sicer trdni (to kaže njihova starost) a so že marsikakega vola prezgodno ob moči spravili.

Voz naj se napravi lahek a vendar trden; spreten in lahko premakljiv. In kadar voz nalagaš, pazi, da ga ne preobložiš, ali preveč jedno stran naložiš. Vprega naj ne bo predaleč od naloženega bremena, ker se lažje vleče, kakor če je živina prav na dolgo vprežena.

(Dalje prih.)

Posojilnica v Vitanji.

Zadružnikov je bilo pri tej nadebudni posojilnici koncem 1891: 176, med letom 1892 je pristopilo zadružnikov z glavnimi deleži po (5 gld.) 142 ter so vplačali v gotovini 715 gld. in 31 zadružnikov z opravljenimi deleži po (1 gld.), ki imajo v gotovini 68 gld. Odstopila sta dva zadružnika. Skupaj je bilo koncem 1892: 349 zadružnikov ter imajo v deležih 1778 gld.

Stanje danih posojil povzdignilo se je od 36.245 gld. 94 kr. (koncem 1891) do 64.033 gld. 57 kr., torej za 37.786 gld. 62 kr. Posojila so dana večinoma na zadolžnice; menice rabijo se le izredno malo. Število vložnikov je narastlo od 36.133 gld. 54 kr. do 72.633 gld. 76 kr., torej za 36.500 gld. 22 kr.

Za dodrodelne namene se je vsled sklepa občnega zbora dne 28. marca 1892 na račun leta 1891 darovalo: Dijaski kuhinji v Celji 10 gld., katoliškemu podpornemu društvu v Celji, 10 gld. družbi sv. Cirila in Metoda v

Ljubljani, 10 gld. in za popravo podružnice Matere Božje v Vitanji po 10 gld.

Prvim trem društvom se je na račun čistega dobička od leta 1890 darovalo vsakemu po 5 gld., skupaj toraj 15 gld. vsled sklepa občnega zbora 31. marca 1891; skupaj se je vporabilo torej od čistega dobička v prvih dveh letih 1890 in 1891: 75 gld. Tudi od čistega dobička v letu 1892 se bo vporabila primerna svota za dobre namene. Naznanilo o tem sledi v prihodnjem letnem sporočilu. Ves promed Vitanjske posojilnice je v letu 1892 znašal 142.606 gld. 15 kr.

Hranilne vloge se sprejemljejo od vsakega in se obrestujejo po 5% (5 od 100). Posojila se dajejo samo le zadružnikom po 5% (6 od 100). Urađuje se vsak četrtek od 9 do 12 ure dopoldne. Ob četrtek popoldne se sprejemljejo prošnje za nova posojila. Ob drugih dnevih naj ne hodi nihčér tjakaj v posojilničnih zadevah. Če je v četrtek praznik, pa se urađuje v petek.

Vsem dolžnikom se ostro naročuje, da ob vsakem polletnem plačevanju obresti odrađtujejo tudi najmanje 5% na glavnico (pet goldinarjev od sto dolžnih goldinarjev.)

Sejmovi. Dne 8. aprila v Dobji. Dne 10. aprila v Mariboru, pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, v Koprivnici, v Rogateci in v Vojniku. Dne 12. aprila na Vranskem. Dne 13. aprila na Bregu v Ptuiju.

Dopisi.

Iz Brežic. (Čitalnica. Gledišče.) [Konec.]

Gospod dr. Šmirmaul pa ima slej, ko prej blagajnico. Zelimu mu, da bi se mu, kot našemu finančnemu ministru, posrečilo gnotne razmere tako daleč zboljšati, da bi se mogle zdaj, ko že oder in celo svoj glasovir imamo, tudi druge reči omisliti; najbolj so nam, se ve, da podobe odličnih Slovencev na srcu, ker vsako čitalnico dičijo take, zakaj bi jih pa pri nas nekaj ne imeli? Tudi ostali odborniki so obdržali svojo čast, se ve, da le, ker jo zaslužijo. Ko so se vse točke rešile, zaklical je gospod dr. Firbas svitlemu cesarju krepek živio; za njim je zadonel iz vseh grl po zborovalnici res frene-tičen trikratni živio, dokaz, da se ljubezen do svitlega cesarja ni samo v nemških sreih naselila, temveč, kakor cela zgodovina govori, še bolj v zvestih slovenskih. Malo urico pozneje pa smo prav po velikomestni modi nevstrpljivo čakali, da se vzdigne zavesa našega odra. Ozirali smo se po navzočih in srce nam je veselja kipe-lo, ker toliko gostov, odličnih gostov, že dolgo nismo imeli. Oglasi se zvonec, zavesa gor; na ukusno, celo elegantno opravljenem prizorišču se je začela igra »Stara mesto mlade«. Ta igra, poljski proizvod, je fina salon-ska igra brez velikih idej. Ali pojedini značaji so tako naravno črtani, da jih ni treba še posebej studirati. Igralo se je res dovršeno! Gosp. diletantskemu ravnatelju Sventnerju moramo res čestitati, da ima take igralne moči. Najbolj nas je zanimal ekslajtnant. Gosp. Brovet je naredil iz te vloge res več, kako moremo n. pr. pri Vas v Mariboru pričakovati. Predstavljal je tako dobro tega parasita, da se je vse smejalo. Zelo dobro je rešil gosp. Planinc ulogo od zaljubljenosti malo raztresenega zdravnika. Žalibog je bila ta uloga labu-dovo petje g. Planince recte Rauterja na našem odru, ker on je povišan in zapusti Brežice. Hvalevredno je igral g. Vran ulogo sluga, le maska je bila malo — drastična. Boljše starikave kokete, kakor smo jo ta večer videli, si ne moremo misliti. Se ve, da je tudi naša najivna lju-bimka, gospa Jelica svojo najboljšo dovršila tako, da

je igranje bilo v obče izvrstno. Lepo je končal ta večer. Z zadoščenjem smo zapustili dvorano. Upamo, da bode drugokrat zopet tako, le v igrah želimo kake spremembe, namreč nekaj poljudnega.

Iz Maribora. (Izseljevanje.) Kaj imajo naši Štajarci, ki se v Brazilijo selijo, pričakovati, razvidi se iz pisma rojenega Amerikanca, ki smo ga nalašč v tem oziru pismeno vprašali. Njegov odgovor je, se ve, da celo kaj drugega, kakor so zmotljive obljube Udinskega črnega agenta, ki še zmiraj svoje tipalnice na lepo Štajarsko potiska, češ, tu so ljudje najbolj puhle pameti. Takim je treba le krasne obljube delati, pa se že vdajo. Vrata pokažite takim, ki vam pridejo Brazilije in njenih denarjev priporočati! Če to ne izda, pa jim pokažite leskovicu, boljšega taki ljudje pač niso vredni. Amerikan pa nam piše: »... Kar vaše izseljence zadeva, bode se pač redkokateremu njegovo upanje vresničilo, če misli, da mu bode tu boljše slo, kakor pri vas. Kako je v Braziliji, pa je težko popisovati. Res je še v Ameriki dosti zemlje puste, pa bi kruha še za dosti ljudi rodila. Ona se tudi še dobi po nizki ceni, toda vse to zahteva denar in zraven je potrebna živina in orodje mora k redu biti, pa se ve, da tudi kako stanovanje, naj bode še tako priprosto. Vse to pa stane veliko truda in denarja. Kdor ima torej kaj denarja in krepke roke, more se tudi zdaj do kakovšne blagostanosti se povzdigniti. V mestih pa je prav malo dela najti, posebno za novopriselcnike, zakaj dovolj dosti jih je tu ter brez dela blodijo okoli. Zbrihtani Amerikan si namreč za vsako delo izmisli mašino, ki mu dosti človeških rok nadomestuje. Res čuditi se moramo, koliko se ravno v toti reči pri nas dosegne le za to, da se vsegamogočni denar zadobi ali ohrani. — Želim vam vse dobro in vas spoštljivo pozdravim ter ostanem vaš prijatelj z vsem spoštovanjem vdan
S...d...t.«

Iz Jarenine. (Pri občnem zboru) kmečkega bralnega društva v Jarenini so bili 25. marcija t. l. izvoljeni v odbor: Leopold Zupanič je predsednik, Jakob Rošker pa podpredsednik; Frančišek Jančič je tajnik; Ignacij Zupanič pa blagajnik; Frančišek Platejs je odbornik; Janez Sekol in Martin Cvilak pa sta namestna odbornika. Kmečkemu bralnemu društvu pa je daroval Janez Gornik, do 1. aprila c. kr. cestnar v Leitersbergu, sedaj pa v Lebringu, 56 knjig, za katere mu izreka najpristranejšo zahvalo
Odbor.

Iz Negove. (Opiraje) se na § 19. tisk. zakona želim, da javite sledečo bitstveno popravo: Nek dopisnik iz Negove, s podpisom »Negovčan« je v »Slov. Gosp.« št. 11 z dne 16. t. m. str. 86 rekel: »Drugič pa bržkone obelodanim moral: žalostno prikazen o naši novodobni (ne Negovski več), ampak o Berolinski soli!« Odločno izrekam: Ni res, da bi bila naša šola »Berolinska«, ampak ona je vseskozi Avstrijska, postavna, lojalna (sic) in patriotska; tudi strogo krščanska je. Bog, da bi povsod in vse tako bilo! Ako treba, dokazalo se bode to pred sodnijo.*)

Radoslav Dragotin Budna,
nadučitelj in šolski vodja.

Iz Pilštanja. (Požar.) Na cvetno nedeljo zvečer po osmi uri je nastal v gostilni g. Bestelaka ogenj, ki je hišo in hlev v kratkem času uničil. Strah je vse tržane gnal na gorišče. Malo kje je ogenj tako nevaren, kakor pri nas, ker na našem bregu vode pomanjkuje. Prihitela je res Kozjanska požarna bramba čudno naglo in si je z domačimi farani, ki so od vseh stranij pri-

vreli nesrečnežem na pomoč, veliko prizadevala, za kar ji vsi tržanje srčno zahvalo izrekajo, a kljubu vsemu temu bi se bil lahko čez noč celi trg v razvaline spremenil, če nas ne bi bil ljubi Bog tako dobrotljivo vetra obvaroval. V največji nevarnosti je bil skedenj gosp. Schmidta, ki je od pogorelega hleva komaj 1 m oddaljen, in vendar nepoškodovan ostal in pa tudi druge hiše, ki so slamo in s škodljivimi krite! Hvala toraj Bogu, da se nas je usmilil!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Svitli cesar so poklicali eksc. dr. Franca Smolka in grofa Karla Kinsky v gosposko hišo drž. zbora. Po takem torej dr. Smolka ne stopi popolnoma iz političnega življenja. — Vlada prevdarja, ne kaže-li, da se državni proračun začne vsako leto še le od dne 1. julija, ne pa, kakor doslej, z novim letom. Tako ga utegne drž. zbor vselej v pravem času dognati, ne pa, kakor je sedaj, še le potem, ko že premine vsaj četrt leta. — Pri c. kr. pešpolkih dobi vsaka stotnija po devet mož več, kakor jih je imela doslej. Pri 25 polkih se je to že zgodilo, pri drugih pa se zgodi še letos, ali vsaj prihodnje leto.

Štajarsko. Našim liberalnim Nemcem se godi predobro, zato pa jim raste greben in radi bi tudi svoje konservativne rojake spravili pod-se, češ, da bode potem kmalu vsa dežela naša — edina ter nemška. Drž. glavar, grof Wurmbrand cika zato nekaj na konservativno stran, pač ne zato, ker je konservativec, ampak zato, da potegne nemške konservativce na-se in jih tako nazadnje vpše v nemški koš, da se v njem zgubijo v liberalizmu, če se jim to hoče ali noče! Ali mu gredo na limanice? — Graški obrtniki želé, da se osnuje zaveza vseh obrtnih združenj v Gradci; v njej bilo bi lažje delo za skupne koristi. Resnica, naj bi le ne bilo za tako zavezo treba tudi plačila.

Koroško. Pokojnemu knezoškofu P. Funderju postavijo v maji spomenik in sicer v Grebinji, njegovem rojstnem kraju. — V Winklernu so imeli šolarji javni ples in sicer sredi posta. Lica so jim neki kar žarela od veselja in nemški listi nimajo besede za grajo, še celo šolska gosposka zavija se — v molčanje. To so vam lepe reči! — V Pliberku je zgorelo 35 hiš in 13 gospodarskih poslopij. Najhuje je zadelo uboge delalce v rudnikih, cerkev, šolo in župnišče ni trpelo škode.

Kranjsko. Dne 1. aprila je »Slov. Narod« izpolnil svoje 25. leto ter je izšel ta dan v posebni, slovesni obleki. Kakor je znano, tekla mu je zibelka v Mariboru. — V Ljubljani se zida se hiša za gluhoneme in slepe reve. Stroški za poslopje stejo se na 150.000 fl. in prostora bi bilo za kacic 100 rev. Vodstvo pa dobi v zavodu duhovščina, kar bode le na korist zavodu. — V Kočevju postavi premogovska družba iz Trbovelj 14 hiš za delalce, ki stojé v službi te družbe.

Primorsko. V Gorici so dobili za veliko noč omnibuse t. j. velike vozove za 36 ljudi; v njih se vozi človek za mali denar na vse kraje mesta, po leti pa neki tudi iz Gorice v Gratež, kjer so morske kopeli. — Lah bi radi v Trstu imeli laško vseučilišče, vlada jim še doslej ne mara ustreči, kajti za tako učilišče ni prave potrebe, pač pa veliko nevarnosti, ker bi prišlo še potem več laških uradnikov in v take službe, kjer bi bili domačim na kvar. Slovenci so zato zoper laško vseučilišče in po vsej pravici.

Hrvaško. V Reki imajo hrv. gimnazijo, ali ona

*) Akoravno nas § 19 ne veže, tega popravka vsprejeti, vendar mu damo prostor v listu, naj si bralec sam napravi sodbo o njem. Narobe pa dela g. nadučitelj, da odlaga svoje dokaze do pred sodnijo, kajti sodnija ima drugih opravkov dovolje, za njegove dokaze, težko, če mara, pač pa pričakuje bralec od g. nadučitelja dokazov — za njegov popravek.
Uredništvo.